

Nr 25

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 12 § lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling.

Genom en den 16 mars 1956 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 134, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:ten under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling

Härigenom förordnas, att 12 § lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

Har motbok rörande tillgodohavande hos annan bank än postsparbanken förkommit, och överstiger *ej* insättarens tillgodohavande femtusen kronor, äge insättaren, *där han ej vill, på sätt här förut är sagt, söka motbokens dödande*, påkalla dess efterlysning genom bankstyrelsens försorg.

Äskar någon sådan efterlysning, och lämnar han *uppgift* om tid och omständigheter under vilka boken förkommit, *skall efterlysningen*, på sökandens bekostnad, *av styrelsen verkställas* genom kungörelse en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning inom orten. Har boken icke inom sex månader från sista kungö-

Har motbok rörande tillgodohavande hos annan bank än postsparbanken förkommit, och överstiger *tillgodohavandet frånsett löpande ränta ej tiotusen kronor*, äge insättaren *eller hans rättsinnehavare i stället för att söka motbokens dödande på sätt förut är sagt* påkalla dess efterlysning genom bankstyrelsens försorg.

Begär någon sådan efterlysning, och lämnar han *trovärdiga uppgifter* om tid och omständigheter under vilka boken förkommit, *äge styrelsen* på sökandens bekostnad *verkställa efterlysningen* genom kungörelse en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning inom orten. *Införandet i allmänna tidningarna skall äga*

¹ Senaste lydelse av 12 § se SFS 1936: 95.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

randet tillrättakommit, och förekommer ej skälig anledning till tvivel om riktigheten av insättarens uppgifter, vare han berättigad att utbekomma sitt tillgodohavande; och äge, efter det medlen sålunda utbetalts, motboken ej gällande kraft.

rum i första numret för januari, april, juli eller oktober månad. Har boken icke inom sex månader från sista kungörandet tillrättakommit och förekommer ej skälig anledning antaga att den finnes i behåll, vare sökanden berättigad att utbekomma tillgodohavandet; och äge, efter det medlen sålunda utbetalts, motboken ej gällande kraft.

Vad i första och andra styckena stadgas om motbok hos annan bank än postsparbanken skall äga motsvarande tillämpning på livförsäkringsbrev, som icke lyder på högre belopp än tiotusen kronor. Därvid skall iakttagas

att efterlysningen skall ankomma på styrelsen för det försäkringsbolag, där försäkringen tagits, eller, om den tagits hos utländsk försäkringsanstalt som äger driva försäkringsrörelse här i riket, på generalagenten,

samt att, om försäkringsfallet ännu icke inträffat, i stället för vad i andra stycket sägs om rätt för sökanden att utbekomma tillgodohavandet skall gälla att sökanden är berättigad att erhålla nytt försäkringsbrev; och äge, sedan det nya försäkringsbrevet utställts, det förkomna försäkringsbrevet ej gällande kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957 och skall gälla jämväl motbok eller försäkringsbrev, som förkommit före lagens ikraftträdande. Är motbok vid lagens ikraftträdande efterlyst i enlighet med äldre bestämmelser, skola dessa fortfarande tillämpas.

Inledning

Vid upprepade tillfällen under senare år har från försäkringshåll förslag väckts att beträffande dödning av förkommet livförsäkringsbrev införa ett enklare förfarande än det som anvisas i lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling. Frågan har uppmärksamrats även av riksdagen. Sålunda anhöll riksdagen, i anledning av väckt motion, i skrivelse den 30 juni 1945, nr 531, om utredning angående ett förenklat förfarande vid dödande av förkommet livförsäkringsbrev lydande å mindre belopp samt om framläggande för riksdagen av det förslag, som kunde föranledas av denna utredning.

Frågan har därefter tagits upp till behandling i en inom justitiedepartementet i september 1954 upprättad promemoria. Över promemorian har efter remiss yttranden avgivits av Svea hovrätt, Göta hovrätt, försäkringsinspektionen, svenska livförsäkringsbolags förening och Sveriges advokatsamfund.

Gällande bestämmelser

Enligt 1 § lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling, i det följande kallad mortifikationslagen, må med vissa undantag handling, vars företeende utgör villkor för rätt att kräva betalning eller påkalla fullgörande av annan förpliktelse, dödas på begäran av den som förlorat handlingen, såframt det kan antagas att handlingen förstörts eller eljest förkommit.

Förfarandet vid dödande av handling är i huvudsak följande. Ansökan om dödande av handlingen skall, skriftligen avfattad, ingivas till rätten i den ort där förpliktelsen skall fullgöras eller, om sådan ort ej är nämnd i handlingen, till den rätt som är den förpliktades allmänna forum. Vid ansökningen skall fogas avskrift av handlingen eller sådan uppgift om dess innehåll som är nödig för dess säkra igenkännande. Det åligger sökanden att såvitt möjligt om ansökningen underrätta envar vilken såsom gäldenär, löftesman eller eljest är förpliktad på grund av handlingen. Innan rätten meddelar beslut i saken, kan rätten förelägga sökanden att förebringa utredning om viss omständighet som finnes kunna inverka på saken. Därvid kan förhör under sanningsförsäkran äga rum med sökanden. Om sökanden visat sannolika skäl att handlingen för honom förstörts eller eljest förkommit, utfärdar rätten offentlig stämning, som anslås i rättens kansli och genom rättens försorg införes i allmänna tidningarna ävensom, där rätten prövar lämpligt, i tidning inom orten. Införandet i allmänna tidningarna skall äga rum i första numret för januari, april, juli eller oktober månad. I stämningen utsättes en dag för ansökningens fullföljande. Denna dag skall bestämmas så, att den infaller mellan ett och två år efter kungörandet i allmänna tidningarna. Stämningen skall innehålla beskrivning av handlingen och tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller vet att den finnes i be-

håll, han bör göra anmälan därom hos rätten sist å den för ärendets fullföljande utsatta dagen. Om ansökningen ej fullföljes å nämnda dag, är den förfallen. Innan en fullföljd ansökan företages till slutligt avgörande, skall rätten förelägga sökanden att förebringa utredning, huruvida efter den offentliga stämningens utfärdande inträffat någon omständighet som kan tjäna till upplysning i saken, t. ex. att ränta eller vinstutdelning uppburits eller att krav eller påminnelse skett hos gäldenären. Därefter prövar rätten, om någon omständighet förekommit som utvisar att handlingen finnes i behåll eller giver skälig anledning att antaga detta. Om så ej är fallet, blir handlingen genom rättens beslut dödad. Detta medför att sökanden, utan hinder av att handlingen ej kan företes, kan göra gällande den rätt som kunnat grundas på handlingen. Vidare blir den som är förpliktad att fullgöra vad i handlingen utfästs skyldig att utfärda en ny handling som svarar mot den dödade.

Mortifikationslagen innehåller speciella regler om ett förenklat dödningsförfarande för bankmotböcker å högst femtusen kronor (§ 12). I stället för att begagna den nyss angivna proceduren med anlitan av domstol kan den som förlorat en dylik motbok enligt dessa bestämmelser påkalla dess efterlysning genom bankstyrelsens försorg. Sökanden skall därvid lämna uppgift om tid och omständigheter under vilka motboken förkommit. Efterlysning verkställs på sökandens bekostnad av bankstyrelsen genom kungörelse en gång i allmänna tidningarna och en gång i tidning inom orten. Om motboken icke kommit tillrätta inom sex månader från sista kungörandet och det ej förekommer skälig anledning till tvivel om riktigheten av sökandens uppgifter, är han berättigad att utbekomma sitt tillgodohavande. Sedan medlen sålunda utbetalats, äger motboken ej längre gällande kraft.

Nuvarande praxis m. m.

Enligt uppgift av svenska livförsäkringsbolags förening anmäles årligen omkring 4 200 förkomna försäkringsbrev till livförsäkringsbolagen. Av dessa torde endast en ringa del bliva föremål för det lagstadgade dödningsförfarandet. År 1952 inkom sålunda till rådhusrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö, vilka med hänsyn till den förut omnämnda forumregeln i 2 § mortifikationslagen torde vara de enda domstolar som handlägger ärenden av förevarande art, sammanlagt ungefär 120 ansökningar om dödande av livförsäkringsbrev. Motsvarande siffra för vart och ett av åren 1953—1955 utgör 160, 175 och 165.

Rörande livförsäkringsbolagens praxis vid dödande av förkomna livförsäkringsbrev har uppgivits, att de större försäkringsbolagen anlitar det lagliga dödningsförfarandet beträffande försäkringsbrev å belopp överstigande 5 000 kronor eller med högre återköpsvärde än 1 000 kronor, medan de s. k. folkförsäkringsbolagen sätter motsvarande gränser till 10 000 resp. 3 000 kronor; några enstaka bolag fäster dock icke avseende vid försäk-

ringssummans storlek utan endast vid återköpsvärdet. I fråga om förkomna livförsäkringsbrev å belopp understigande angivna gränser uppges bolagen förfara efter omständigheterna i varje särskilt fall. Om det på goda grunder kan antagas att försäkringsbrevet förstörts vid eldsvåda eller vid annan katastrofartad händelse, torde vederbörande bolag utfärda nytt försäkringsbrev så snart utredningen om brevets förlust avslutats. I övriga fall torde följande åtgärder förekomma. För försäkring som ej har fribrevs- eller återköpsvärde utfärdas nytt försäkringsbrev efter utredning om förhållandena. För annan premieskyldig försäkring utfärdas nytt försäkringsbrev i vissa fall efter utgången av ett år, i andra fall tidigast tre år efter anmälan till bolaget. Om fribrev eller försäkringsbrev för slutbetald försäkring förkommit, utfärdas däremot ej något nytt försäkringsbrev. Inträffar försäkringsfall utan att nytt försäkringsbrev utfärdats, avgöres allt efter omständigheterna i vilken ordning utbetalning må ske. Belopp på högst ett eller annat tusental kronor utbetalas mot återbetalningsförbindelse försedd med borgen som bolaget godkänner. I fråga om betalning av högst något hundratal kronor erfordras icke borgen. Frånsett en obetydlig registreringsavgift debiteras icke försäkringstagaren någon ersättning.

Från försäkringshåll har uppgivits, att det icke sällan inträffar att ett såsom förkommit anmält försäkringsbrev efter någon tid återfinnes. I dessa fall uppges dock sökanden så gott som undantagslöst ha varit i god tro, när förlusten anmäldes. Endast två fall av bedrägligt beteende är kända av livförsäkringsbolagen. Icke i något av dessa fall hade det lagliga dödningsförfarandet kommit till användning. Det ena fallet vållade förlust för bolaget i form av dubbel utbetalning.

Som skäl till att det lagstadgade dödningsförfarandet användes endast i mycket begränsad utsträckning har uppgivits, att detta förfarande är omständligt och tidsödande — hela proceduren tager omkring 1 1/2 år i anspråk — samt att förfarandet är förhållandevis kostsamt för försäkringstagaren, särskilt när det gäller små försäkringssummor. Av de förkomna livförsäkringsbrev uppges över tre fjärdedelar vara utfärdade av folkförsäkringsbolag och lyder å jämförelsevis låga belopp. Från rådhusrätterna i de tre största städerna har inhämtats att kostnaden per ärende — eventuellt ombudsarvode icke inberäknat — i allmänhet uppgår till 25 kronor vid Stockholms rådhusrätt, där gemensam kungörelse för flera ärenden så långt möjligt utfärdas, 55 å 60 kronor vid rådhusrätten i Göteborg, såvida icke annonsering skall ske i tidning i Stockholm, då kostnaderna blir väsentligt högre, och omkring 40 kronor vid rådhusrätten i Malmö.

Rörande praxis vid dödande av förkommen handling gäller vid Stockholms rådhusrätt, att sökanden får fylla i ett särskilt formulär med noggranna uppgifter bl. a. om var den förkomna handlingen förvarats, när och hur handlingen kommit bort samt huruvida sökanden noggrant letat efter handlingen. Denna försäkran skall underskrivas på heder och samvete och tillika innehålla uppgift om att handlingen av sökanden icke överlåtits eller pantsatts. Den sålunda förebragta skriftliga utredningen anses i allmän-

het vara till fyllest för ett beslut om utfärdande av offentlig stämning, och förhör under sanningsförsäkran med sökanden anses därför numera i regel icke erforderligt. Icke heller vid Göteborgs rådhusrätt brukar förhör under sanningsförsäkran förekomma. Vid rådhusrätten i Malmö brukade fram till 1955 förhör under sanningsförsäkran undantagslöst äga rum. Numera hålles sådant förhör endast om sökanden icke lämnat närmare uppgifter angående de omständigheter, under vilka försäkringsbrevet förkommit.

Livförsäkringsbrevs användning såsom kreditobjekt

Om livförsäkringsbrevs användning såsom kreditobjekt har svenska livförsäkringsbolags förening lämnat följande upplysningar.

Överlåtelse av livförsäkringsbrev torde förekomma så sällan, att man i praktiken kan bortse från de fall då detta inträffar. Däremot är pantsättning av livförsäkringsbrev en ingalunda ovanlig företeelse. Sådan pantsättning sker i allmänhet hos det försäkringsbolag som utfärdat försäkringen. Flertalet livförsäkringsbolag behåller därvid försäkringsbrevet, medan några bolag i stället förser brevet med en stämpel om belåningen och återställer det till försäkringstagaren. Pantsättningen äger i viss utsträckning rum även hos banker och andra kreditinstitutioner. Därvid underrättas regelmässigt vederbörande försäkringsgivare om att livförsäkringsbrevet mottagits såsom pant. Ungefär var femte anteckning om pantsättning avser en pantsättning hos ett kreditinstitut. I vilken utsträckning livförsäkringsbrev pantsattes hos enskild tredje man låter sig icke ens uppskattningsvis angiva, då endast en del av dessa panthavare torde underrätta bolaget om sitt innehav. Uraktlåtenhet i detta avseende torde vara särskilt vanlig, om livförsäkringsbrevet icke belånas i egentlig mening utan endast lämnats såsom stödhypotek, d. v. s. som riskskydd åt långivaren eller borgensmän i händelse av försäkringstagarens död.

I propositionen lämnas å s. 6—7 en redogörelse för vissa i dansk och norsk rätt införda regler angående förenklat förfarande vid dödande av förkomna livförsäkringsbrev. Vidare redogöres å s. 9—14 i propositionen för departementspromemorians innehåll och för de över promemorian avgivna yttrandena.

Departementschefen

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg*, följande:

»Av vad förut anförts framgår att det i lag anvisade mortifikationsförfarandet endast i mycket begränsad utsträckning anlitas för dödande av förkomna livförsäkringsbrev. Detta utgör onekligen ett tecken på att förfaran-

det för dessa handlingars del icke på tillfredsställande sätt fyller det praktiska livets behov. De egentliga domstolskostnaderna för dödande av livförsäkringsbrev är knappast av den storleksordning att de i och för sig kan ha i nämnvärd mån bidragit till en sådan utveckling. I den mån domstolarna fordrar personlig inställelse i ärenden rörande dödande av livförsäkringsbrev kan däremot de sammanlagda dödningskostnaderna, särskilt om sökanden är bosatt på långt avstånd från domstolens sammanträdesort, stiga till belopp som kan tänkas göra försäkringstagaren mindre benägen att använda det legala mortifikationsförfarandet. Till dylika belopp torde de totala dödningskostnaderna jämväl kunna uppgå, då juridiskt biträde måste anlitas och sådant icke genom försäkringsgivarens försorg eller eljest står kostnadsfritt till förfogande. Det sagda gäller i synnerhet då fråga är om dödande av livförsäkringsbrev på smärre belopp. Även om det sålunda är tänkbart att dödningskostnaderna i viss mån bidragit till att dödningsinstitutet delvis kommit ur bruk när det gäller livförsäkringsbrev, är det dock sannolikt att det är andra omständigheter än kostnadsfrågan som därvidlag i främsta rummet varit avgörande. Det legala mortifikationsförfarandet tager regelmässigt omkring 1 1/2 år i anspråk. Under denna tid är försäkringstagaren i ovisshet om huruvida han någonsin skall bli i stånd att göra sina rättigheter enligt försäkringsavtalet gällande. Detta förhållande är i förening med de kostnader och besvär som dödningsproceduren kan förorsaka uppenbarligen ägnat att minska försäkringstagarens benägenhet att genom fortsatt premiebetalning hålla försäkringen vid makt. Det lär också stundom förekomma att försäkringstagare förklarar sig hellre vilja låta försäkringen förfalla än underkasta sig det legala mortifikationsförfarandet. En sådan effekt av dödningsreglerna är givetvis föga tillfredsställande. Mot bakgrunden härav förefaller det naturligt att försäkringsbolagen funnit sig föranlåtna att i stor utsträckning vidtaga andra åtgärder än de i mortifikationslagen stadgade för att bemästra den situation som kan uppstå då försäkringsbrev förkommit. Det torde således föreligga ett behov av att förenkla dödningsförfarandet, åtminstone för de smärre försäkringarnas del. Närmast kommer därvid i fråga att efter mönster av de för bankmotböcker gällande särskilda dödningsreglerna låta försäkringsgivarna ombesörja dödningsen.

Spörsmålet blir då om en sådan förenkling låter sig genomföra utan att andra intressen obehörigen åsidosättes. Till skillnad från bankmotböcker användes livförsäkringsbrev i vidsträckt omfattning såsom kreditobjekt. Hänsyn till långivande tredje man skulle därför kunna tänkas lägga hinder i vägen för en förenkling av dödningsproceduren. Emellertid lär det förhålla sig så, att tredje man i ganska betydande omfattning underrättar försäkringsgivaren om skedda pantsättningar. I den mån så sker, elimineras risken för att rättsförlust uppstår genom försäkringsbrevets dödande. Fara för rättsförlust föreligger icke heller i de säkerligen talrika fall där försäkringsbrevet lämnats som pant för lån hos försäkringsgivaren. Vad angår övriga fall fungerar till en början stadgandena om straff för bedrägeri och behörighetsmissbruk som skydd mot medvetet missbruk av dödningsinstitutet.

Till tredje mans skydd verkar också den sannolikhetsprövning av sökandens uppgifter som måste fordras i ett dödningsförfarande. I detta hänseende kommer den ifrågasatta procedurförenklingen att medföra en viss försvagning av tredjemansskyddet i förhållande till gällande rätt, främst såtillvida att möjlighet att höra part under sanningsförsäkran eller att anställa vittnesförhör icke kommer att stå till buds i det enklare förfarandet. I realiteten torde emellertid denna försvagning icke vara särskilt betydelsefull. De domstolar vid vilka flertalet ärenden om dödande av förkommet livförsäkringsbrev handlägges nöjer sig nämligen mestadels med skriftlig utredning såsom underlag för beslut om offentlig stämning. Slutligen utgör även kungörelseförfarandet en viktig del av tredjemansskyddet. Om förenklingsbehovet skall kunna tillgodoses, torde en förkortning av kungörelsetiden icke kunna undvikas. Den försvagning av tredjemansskyddet som må ligga häri bör dock icke möta nämnvärda betänkligheter, om kungörelseförfarandet anordnas så, att tredje man med lätthet kan följa förekommande dödningskungörelser.

Vid den riskbedömning som här är i fråga bör beaktas att det förenklade dödningsförfarandet i Danmark och Norge haft, såvitt kunnat utrönas, enbart gynnsamma verkningar. Av intresse är jämväl att de svenska livförsäkringsbolagens vid sidan av mortifikationslagen utbildade praxis icke lett till några förluster fränsett enstaka undantagsfall.

Med hänsyn till vad nu anförts förefaller det som om riskerna ur rättssäkerhetssynpunkt icke skulle vara av den art, att de bör utgöra hinder för en förenkling av förfarandet vid dödande av livförsäkringsbrev som icke avser alltför stora värden. I fråga om övriga försäkringar liksom beträffande bankmotböcker å högre belopp torde däremot försiktigheten bjuda, att dödningsinstitutet omgärdas med nuvarande rättssäkerhetsgarantier. Riktigheten av en sådan ståndpunkt bestyrkes av det faktum att försäkringsbolagen icke ansett det tillrådligt att åsidosätta det legala mortifikationsförfarandet, då försäkringsbrev på högre belopp förkommit.

Vid vilket belopp gränsen bör sättas kan naturligtvis vara föremål för meningsskiljaktighet. Det högsta belopp vid vilket försäkringsbolagen ansett sig kunna förbigå det lagstadgade dödningsförfarandet synes med få undantag vara tiotusen kronor. Med hänsyn härtill och till övriga omständigheter torde detta belopp, såsom i promemorian förordats, lämpligen kunna väljas såsom gräns.

Vad angår den närmare utformningen av det förenklade mortifikationsförfarandet torde dödningsärendena i analogi med vad som gäller för bankmotböcker böra handläggas av styrelsen för det försäkringsbolag där försäkringen tagits. Har försäkringen tagits hos utländsk försäkringsanstalt som äger driva försäkringsrörelse här i riket bör, såsom försäkringsinspektionen föreslagit, dödningsen ombesörjas av generalagenten.

I enlighet med vad som gäller i Danmark och Norge torde det enklare dödningsförfarandet böra stå öppet icke blott för försäkringstagaren utan även för den som styrker sig vara hans rättsinnehavare. Har försäkringstagaren

avlidit, bör exempelvis förmånstagaren eller, om sådan icke insatts, försäkringstagarens dödsbo kunna påkalla efterlysning av försäkringsbrevet.

Det enklare dödningsförfarandet bör begränsas till den vanligaste typen av livförsäkring, nämligen den som uteslutande avser kapitalförsäkring. Denna begränsning torde tillräckligt tydligt framgå, om såsom förutsättning för förfarandets tillämplighet anges, att det belopp varå det förkomna försäkringsbrevet lyder icke må överstiga en viss summa.

Såsom villkor för att efterlysning skall ske torde vidare böra gälla, att sökanden lämnar trovärdiga uppgifter om tid och omständigheter under vilka försäkringsbrevet förkommit. Detta innebär ett något lägre sannolikhetskrav än det i mortifikationslagen uppställda. Vilken utredning som bör fordras beror på omständigheterna. Stundom torde det vara tillfyllest med sökandens egna uppgifter om hur försäkringsbrevet förkommit, t. ex. då försäkringstagaren själv begär efterlysning och all anledning saknas att ifrågasätta hans sanningsenlighet. Sökes efterlysning av försäkringstagarens dödsbo, kan det å andra sidan vara befogat att skärpa utredningskravet med hänsyn till det ingalunda ovanliga förhållandet att dödsbodelägare saknar kännedom om den avlidnes dispositioner. Intyg från de i bouppteckningen upptagna borgenärerna om att försäkringsbrevet icke pantsatts hos dem kan i sådana fall vara ett behövligt komplement till sökandens uppgifter. Någon anledning att befara att försäkringsgivarna icke skall iakttaga tillbörlig omsorg vid prövning av de lämnade uppgifternas trovärdighet anser jag icke föreligga. Det må framhållas att enligt allmänna regler en vårdslös prövning torde kunna ådraga försäkringsgivaren skadeståndsskyldighet.

Någon skyldighet att verkställa efterlysningen bör icke åvila försäkringsgivaren. Stundom kan det vara befogat att, ehuru efterlysningsförfarandet formellt synes tillämpligt, likväl hänvisa sökanden till domstol. Så är exempelvis fallet då sökanden begär dödning av flera försäkringsbrev som icke vart för sig men väl tillhoppa lyda å högre belopp än tiotusen kronor.

I tredje mans intresse bör stadgas att kungörelsen skall införas i allmänna tidningarna i första numret för januari, april, juli eller oktober månad.

Sedan kungörelsetiden gått tillända, bör det åvila försäkringsgivaren att pröva om skäligen anledning finnes till antagande att försäkringsbrevet finnes i behåll.

I övrigt kan jag ansluta mig till det i promemorian upptagna förslaget, vilket i huvudsak tillstyrkts av remissinstanserna.

För närvarande gäller enligt 12 § mortifikationslagen, vilket stadgande tillkom år 1936, att efterlysningsförfarandet för bankmotböcker icke är tillämpligt, om insättarens tillgodohavande överstiger femtusen kronor. I en framställning den 13 maj 1954 har svenska bankföreningen hemställt om höjning av detta belopp till femtontusen kronor. Till denna framställning har svenska sparbanksföreningen sedermera anslutit sig. Bank- och fondinspektionen har i yttrande över framställningen förordat en höjning av be-

loppet men ansett att gränsen av försiktighetsskäl bör sättas vid tiotusen kronor. Sparbanksinspektionen har ställt sig tveksam till frågan om höjning över huvud bör ske.

Den sålunda uppkomna frågan torde lämpligen kunna upptagas till behandling i förevarande sammanhang. Den förändring som penningvärdet undergått sedan stadgandets tillkomst motiverar i och för sig en höjning till mellan tiotusen och femtontusen kronor. Av försiktighetsskäl synes man dock böra stanna vid tiotusen kronor.

I sin förut berörda framställning har svenska bankföreningen tillika påpekat, att tveksamhet yppats huruvida löpande ränta skall inräknas i insättarens tillgodohavande, när det gäller att bedöma om det i 12 § stadgade efterlysningsförfarandet är tillämpligt. Av praktiska skäl och med hänsyn till den löpande räntans ringa betydelse i förevarande sammanhang förefaller det vara mest ändamålsenligt att, såsom bankerna i allmänhet förfar, bortse från löpande ränta vid prövningen av frågan om förutsättningarna för efterlysning är för handen. En komplettering av lagstadgandet i detta hänseende torde därför lämpligen böra göras i detta sammanhang.

Med hänsyn till att det förenklade dödningsförfarandet beträffande bankmotböcker och försäkringsbrev avser så likartade förhållanden torde de redan gällande stadgandena i 12 § rörande dödande av bankmotbok böra jämkas till överensstämmelse med vad jag anfört i det föregående beträffande dödning av livförsäkringsbrev.

De föreslagna lagändringarna torde böra träda i kraft den 1 januari 1957.»

Lagrådet

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 134, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 april 1956

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Ahlkvist, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Magnusson, Lindgren, Erik Svedberg, Theodor Johansson och Alexander;

från andra kammaren: herrar Rylander, Lindberg, Landgren, fröken Öberg, herrar Onsjö, Hedqvist, Fröding och fröken Löwenhielm.
